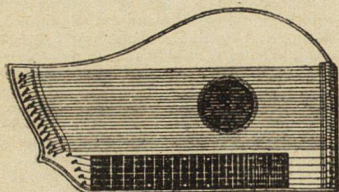

получаватъ чрезъ щипане, билъ въ употребѣ презъ срѣдновѣковieto, особно презъ XVII в. Отъ китарата се различава по формата на корпуса, който — къмъ дръжката се стѣснява постепенно. Французскитъ Ц. е ималъ 4 двойни струни, а италианскитъ 6—10 двойни такива.

Цисъ, нѣм. Cis — по нѣмското наименование = до диезъ; Cis-dur = до диезъ мажоръ, съ предписание 7 диеза — избѣгваща се въ практиката; cis-moll = до диезъ миноръ, паралелна на E-dur, имаща предписание 4 диеза.

Цитра, нѣм. Zither Gyther, Githara — е единъ струненъ инструментъ, чийто произходъ е отъ Тиролъ и Бавария, отдето се е разпространилъ по цѣлия свѣтъ. Инструмен-

Цитра

тътъ се състои отъ едно плоско резонантно сандъче (дълго 60—70 см.), на което сж опжнати струнитъ — на петъ отъ които се изпълнява мелодията, строящи се: c g d¹ a¹ e¹ (мюнхенски строй). На тѣзи 5 струни (металически) се свири съ прѣститъ на лѣвата ржка: тѣ сж опжнати върху единъ грифъ, на който грифитъ сж опредѣлени чрезъ напрѣчни металически пластинки, и се удрятъ съ палеца на дѣсната ржка, на който се поставя единъ металически или роговъ прѣстенъ. Струнитъ, настроени на кварта или квинта (промѣливно), служачи за съпроводъ, които сж отъ 28 до 36, сж кожени или копринени, облѣчени въ медъ, — се удрятъ съ другитъ три прѣста на дѣсната ржка, а малкиятъ прѣстъ служи за подпорка на ржката. Ц-та има нѣженъ, поетичномечтателенъ тонъ, и си има своитъ виртуози и литература. Разновидности на Ц-та сж: 4 струнната **Лж**-

кова Ц., на която се свири съ лжкъ, и **Елеги**, или **Басова Ц.**, която се строи на една кварта по-ниско отъ обикновената концертна Ц-та.

Цумщеегъ, **Йоханъ Рудолфъ** — Zumsteeg, Johann Rudolf — композ-

Йоханъ Цумщеегъ

нистъ, род. 10 ян. 1760 въ Заксенфелуръ (Оденвалдъ), умр. 27 ян. 1802 въ Цугартъ, училъ въ „Карловото дворцово училище“, дето се билъ съученикъ на Шилеръ, — съ когото се тѣсно сближава, а музика (чело) училъ при капелмайсторъ Поли, когото замѣства като придворенъ капелмайсторъ. Въ историята на нѣмската пѣсенъ предъ Шуберта, Ц. има едно прилично мѣсто, а значение има той и като първъ, който пише балади — важенъ предходникъ на Льове. Писалъ нѣколко опери: („Татарски законъ Армида“, „Тамира“, „Островътъ на духоветъ“ и др. музика къмъ „Хамлетъ“, „Разбойници“ (Шилеръ), 22 концерта за виолончелъ.

Църковна кантата, ит. cantata da chiesa — се наричатъ такива кантати, които се пѣятъ при тържествени богослужения, или при църковни концерти.